

Tweede Kamer Verkiezingen
22 november 2023

Mogelijke coalities en
toekomstig fiscaal beleid

24 november 2023

Start hier

EY

Building a better
working world

Mogelijke coalities en toekomstig fiscaal beleid

Inleiding en leeswijzer

Welke partijen vormen ons toekomstige kabinet? Hoe komt het fiscale beleid van dit kabinet eruit te zien? Het antwoord op die vragen kunnen wij nu nog niet geven.

Wel wagen wij een blik in een glazen bol; welke coalities zijn mogelijk op basis van de voorlopige verkiezingsuitslag en welk toekomstig fiscaal beleid staat Nederland mogelijk te wachten na de verkiezingen.

Fiscaal beleid speelt een cruciale rol bij belangrijke thema's als de arbeidsmarkt, woningmarkt en klimaat. Belastingen zijn medebepalend voor de financiële haalbaarheid van diverse plannen van de politieke partijen en hebben een directe invloed op de financiële situaties van burgers en bedrijven. Het is dan ook niet vreemd dat er in ieder verkiezingsprogramma punten over belastingen terug te vinden zijn.

Als basis voor de komende coalitieonderhandelingen geven verkiezingsprogramma's een goede indicatie van hoe het fiscale beleid van de komende zittingsperiode eruit zou kunnen zien. Punten die niet in de verkiezingsprogramma's staan, maken over het algemeen minder kans om in het regeerakkoord te worden opgenomen.

We hebben geïnventariseerd welke coalities mogelijk zijn op basis van de verkiezingsuitslag. Daarnaast bieden we een overzicht van het potentiële toekomstige fiscale beleid van deze coalities, gebaseerd op de verkiezingsprogramma's en beschikbare doorrekeningen van het Centraal Planbureau.

Voor een uitgebreid overzicht van de fiscale punten uit de verkiezingsprogramma's - uiteengezet in verschillende belastingthema's - verwijzen wij naar de [EY website fiscale punten verkiezingsprogramma's](#).

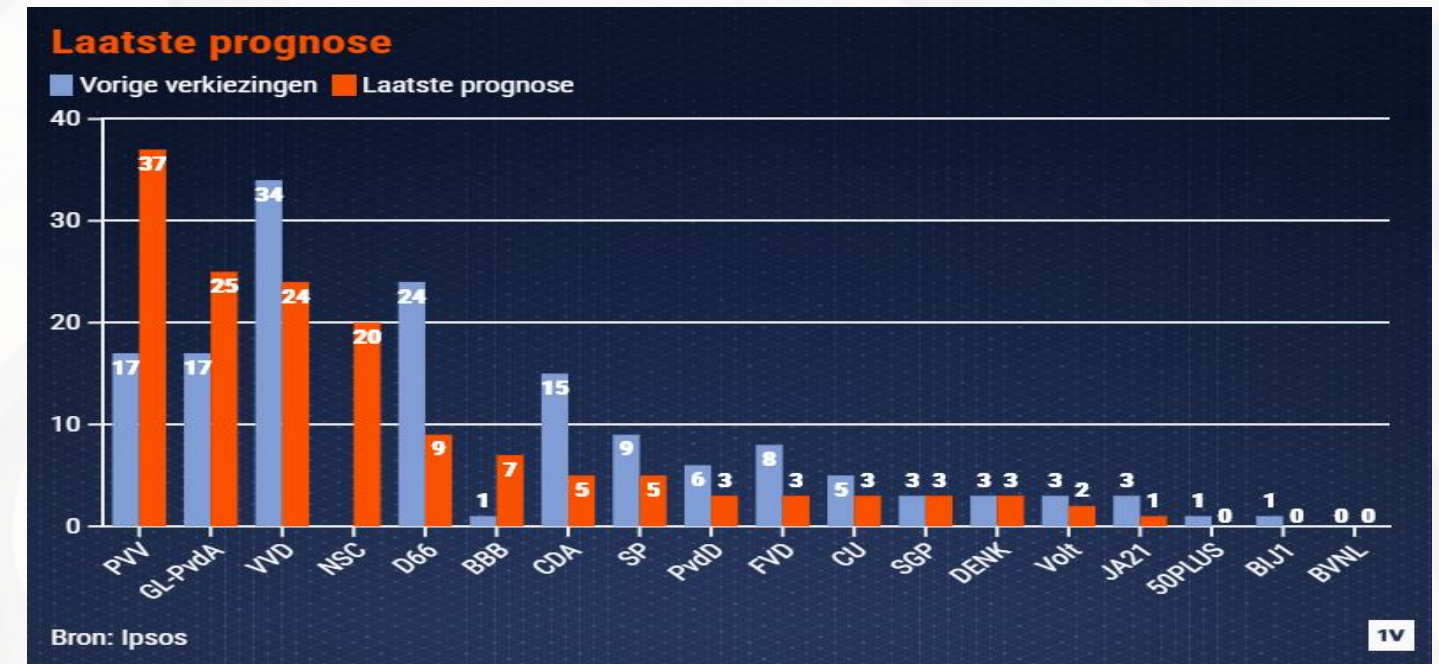
Voor een enquête met vragen wat uw fiscale wensen zijn aan het nieuwe kabinet verwijzen wij naar [EY website uw fiscale wensen aan het nieuwe kabinet](#).

Wij merken op dat er geen enkele intentie is een voorkeur voor een politieke partij weer te geven en/of de fiscale punten uit de verkiezingsprogramma's te beoordelen. Het overzicht is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Het overzicht is bedoeld ter algemene informatie. Aan de gegevens, zoals die in het overzicht worden weergegeven, kunnen geen rechten worden ontleend.

Dit overzicht is bijgewerkt tot en met 24 november 2023.

Mogelijke coalities en zetelverdeling

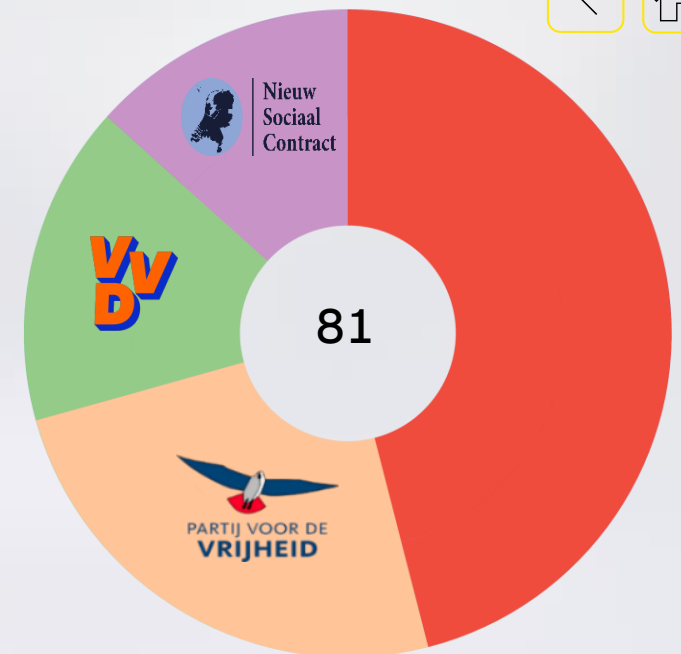
Voor een meerderheid in de Tweede Kamer zijn 76 zetels nodig. Hieronder een overzicht van de verkiezingsuitslag (stand 23 november 2023).

Inhoudsopgave

- ▶ [Mogelijke coalitie PVV, VVD, NSC \(81 zetels\)](#)
- ▶ [Mogelijke coalitie PVV, VVD, NSC, BBB \(88 zetels\)](#)
- ▶ [Fiscale punten verkiezingsprogramma's van PVV, VVD, NSC en BBB](#)
- ▶ [Mogelijke coalitie VVD, NSC, GroenLinks-PvdA, D66 \(78 zetels\)](#)
- ▶ [Mogelijke coalitie VVD, NSC, GroenLinks-PvdA, BBB \(76 zetels\)](#)
- ▶ [Mogelijke coalitie VVD, NSC, GroenLinks-PvdA, CDA, CU \(77 zetels\)](#)
- ▶ [Mogelijke coalitie VVD, NSC, GroenLinks-PvdA, CDA, SGP \(77 zetels\)](#)
- ▶ [Mogelijke coalitie VVD, NSC, GroenLinks-PvdA, CDA, PvdD \(77 zetels\)](#)
- ▶ [Mogelijke coalitie VVD, NSC, GroenLinks-PvdA, CDA, DENK \(77 zetels\)](#)
- ▶ [Mogelijke coalitie VVD, NSC, GroenLinks-PvdA, CDA, VOLT \(76 zetels\)](#)

Mogelijke coalitie*	 PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	 VVD	 Nieuw Sociaal Contract
Bedrijven			
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen			
▶ Belastingdruk mkb verlagen			
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓
▶ Innovatiebox behouden			✓
▶ Expatregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓
▶ Belastingontwijking tegengaan		✓	✓
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken		✓	
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen			
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven		✓	✓
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen			
Burgers (inkomen en vermogen)			
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren			
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen		✗	✗
▶ Box 2 belastingdruk verhogen			
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken			
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement		✓	✓
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting		✗	
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen			
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen		✓	✓
Overig (klimaat en gezondheid)			
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen			✓
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✗	✓	✗
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✗		✓
▶ Btw op groente en fruit afschaffen			
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✗		✓

Waarschijnlijk

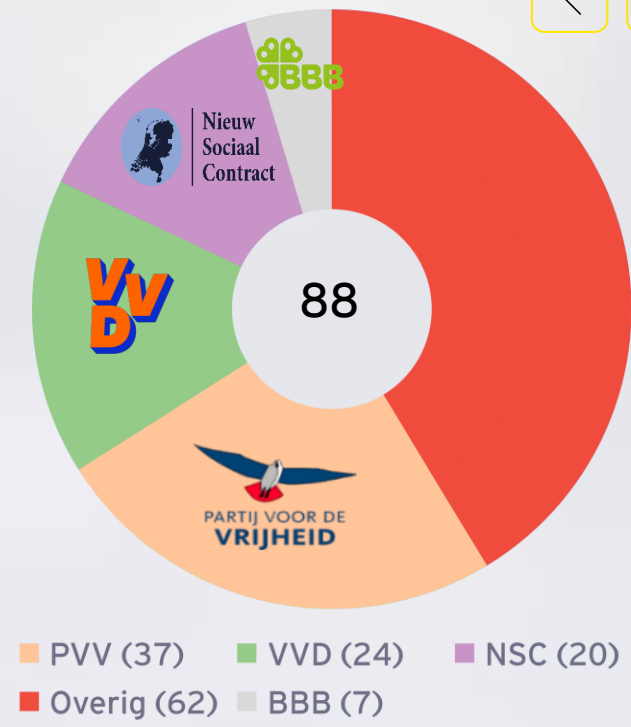
- Tarief eerste schijf box 1 verlagen
- Energiebelasting aanpassen
- Expatregeling (30%-regeling) beperken, afschaffen
- Belastingontwijking tegengaan
- Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven
- Box 3 op basis van werkelijk rendement
- Toeslagensysteem afbouwen, afschaffen
- Hypotheekrenteaftrek beperken, afschaffen
- Vorm van rekening rijden invoeren

Onwaarschijnlijk

✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

* NSC heeft een samenwerking met de PVV in principe uitgesloten. De VVD heeft een samenwerking met de PVV uitgesloten als de PVV de grootste partij zou worden.

Mogelijke coalitie*				
Bedrijven				
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen				✓
▶ Belastingdruk mkb verlagen				
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓	✓
▶ Innovatiebox behouden			✓	✓
▶ Expatregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓	
▶ Belastingontwijking tegengaan		✓	✓	
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken		✓		
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen				
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven		✓	✓	✓
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen				
Burgers (inkomen en vermogen)				
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓	
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren				
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen		✗	✗	
▶ Box 2 belastingdruk verhogen				
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken				
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement		✓	✓	✓
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting		✗		
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen				
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓	
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen		✓	✓	✓
Overig (klimaat en gezondheid)				
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen			✓	
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✗	✓	✗	✗
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✗		✓	
▶ Btw op groente en fruit afschaffen				✓
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✗		✓	✗

Waarschijnlijk

Onwaarschijnlijk

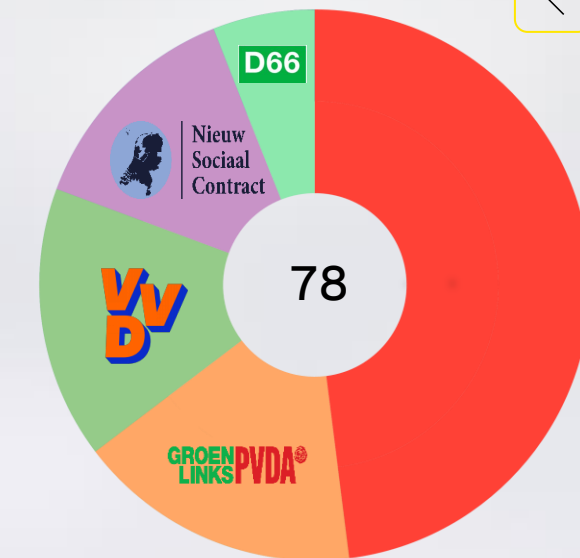
- Energiebelasting aanpassen
- Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven
- Tarief eerste schijf box 1 verlagen
- Box 3 op basis van werkelijk rendement
- Toeslagensysteem afbouwen, afschaffen
- Expatregeling (30%-regeling) beperken, afschaffen
- Belastingontwijking tegengaan
- Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen
- Innovatiebox behouden
- Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren
- Hypotheekrenteaftrek beperken, afschaffen
- Vorm van rekening rijden invoeren

✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

* NSC heeft een samenwerking met de PVV in principe uitgesloten. De VVD heeft een samenwerking met de PVV uitgesloten als de PVV de grootste partij zou worden.

Mogelijke coalitie				
Bedrijven	<ul style="list-style-type: none"> ▶ De gigantische extra winsten die banken nu maken vanwege de gestegen rente extra belasten en schrappen allerlei onzinnige subsidies voor kunst, cultuur, publieke omroep, expats en vergroening. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Aanscherpen verliesverrekening, carry-forward naar 6 jaar, afschaffen carry back. Verliesverrekening VPB aanscherpen tot 30% van de jaarwinst boven de € 1 mln, beperking carry forward naar 6 jaar en carry back afschaffen. ▶ Samen met ondernemers een ondernemersakkoord sluiten gericht op verdienvermogen. ▶ Werknemers laten meedelen in winst. ▶ Terugdringen van regeldruk. ▶ Gelijke Europese regels voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen in plaats van nationale regels. ▶ Doorgaan met aanpak van belastingconstructies. Met opbrengst hiervan rekeningen van middengroepen verlagen. ▶ In OESO- en EU-verband blijven inzetten op maatregelen tegen belastingontwijking. ▶ Bedrijfsopvolgingsregeling blijft behouden. De eisen voor toepassing moeten beter aansluiten bij behoeften van ondernemers en oneigenlijk gebruik tegengaan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ In het vestigingsbeleid richten op bedrijven die bijdrage leveren aan reële economie en brede welvaart van Nederland - en niet op brievenbusfirma's. ▶ Voornemen om internationaal een minimale winstbelasting van 15% in te voeren voor bedrijven, om 'race naar bodem' tussen landen tegen te gaan ondersteunen. ▶ Belastingheffing blijft voorbehouden aan de lidstaten. ▶ Handhaven van fiscale faciliteiten voor innovatie (WBSO en innovatiebox) en aftrek voor milieu-investeringen. Terughoudend zijn met subsidies. ▶ Nederland houdt op fiscaal doorstroomparadijs te zijn. Voorstellen uit twee rapporten die hierover zijn uitgebracht, worden uitgevoerd en aanvullende maatregelen verkend. ▶ Gericht onderzoek doen en fiscale en andere mogelijkheden van private equity en traditionele stabiel en conservatief gefinancierde familiebedrijven vergelijken. Gelijk speelveld tussen deze twee groepen bewerkstelligen en een aantal belastingvoordelen van private equity terugdringen. ▶ Bedrijfsopvolgingsregeling voor familiebedrijven wordt behouden als waarborg voor de continuïteit van werkgelegenheid en bedrijvigheid. ▶ Fiscale voordelen voor expats en andere werknemers (de regeling extraterritoriale kosten en de regeling die 30% van het loon onbelast laat) sterk inperken. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Onderzoek naar introductie extra (derde) schijf vennootschapsbelasting. In extra schijf worden winsten boven bepaald bedrag extra belast en binnen groepsstructuren wordt vennootschapsbelasting op basis van geconsolideerde winst geheven. Belastingdruk voor bedrijven mag niet verder oplopen. Bedrijven zijn geen pinautomaat. ▶ Minimaal evenveel in uitbreidingsmogelijkheden voor Nederlandse bedrijven investeren als in verbeteren vestigingsklimaat voor buitenlandse bedrijven. ▶ Meer transparantie over afspraken (zogenaamde rulings) tussen fiscus en bedrijven. ▶ Nederlandse belastingheffing is en blijft eigen verantwoordelijkheid en aangelegenheid en dat niet (deels) overdragen aan de EU of anderszins. ▶ Bedrijfsopvolgingsregeling wordt gehandhaafd met de tarieven van 2023. Misbruik door oneigenlijke structuren aanpakken en knelpunten oplossen. Daarbij kijken hoe andere Europese landen hier vorm aan hebben gegeven.
Burgers (inkomen en vermogen)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Verlaging BTW op boodschappen van 9% naar 0 ▶ Verlagen energierekening (lagere belasting en btw) ▶ Koningshuis belastingplichtig 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Verlagen tarief eerste schijf box 1 naar 36,3%. ▶ Verlagen aangrijpingspunt toptarief box 1. ▶ Doorgaan met ingezette vereenvoudiging van belasting- en toeslagenstelsel. Uiteindelijk afschaffen hele toeslagenstelsel. ▶ Meer inzicht in hoe meer werken loont. Bij financiële besluiten vooraf standaard effect op marginale druk inzichtelijk maken en meewegen. ▶ Voorkomen dat belasten van vermogen een excuus wordt eigen huis, pensioen of mkb'ers te belasten. ▶ Box 3 hervormen naar een belasting op reëel rendement, met mogelijkheid om verliezen en kosten te verrekenen. ▶ Hypotheekrenteaftrek blijft in stand. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ In komende vier jaar ambitieuze start maken met hervorming belastingstelsel. Marginale druk bij lagere en middeninkomens moet afnemen en werken moet meer lonen. Speciale parlementaire commissie gaat hervorming voorbereiden. Hervorming beginnen met verlagen laagste tarief inkomstenbelasting, gelijktijdig met verminderen en beter vormgeven van aantal heffingskortingen. ▶ Extreem rijke particulieren die geen of weinig belasting betalen in landen als Monaco of Zwitserland, moeten een eerlijke bijdrage leveren ▶ In box 3 daadwerkelijke inkomsten en winsten (in plaats van fictief rendement) uit vermogen eerlijk belasten. Mogelijkheden beperken om deze heffing te ontwijken, zowel grensoverschrijdend als in het binnenland. ▶ Om onzekerheid op woningmarkt niet verder te voeden, verandert er voorlopig niets aan fiscale behandeling eigen woning. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ In inkomstenbelasting alle daadwerkelijke inkomsten gezamenlijk belast ter vervanging van het huidige boxenstelsel. Alle toeslagen afschaffen en vervangen door een belasting- en premievrij bedrag en/of negatieve belastingaanslag (bijvoorbeeld eerste € 30.000 inkomen voor werknemer en werkgever belasting- en premievrij). ▶ Alleen daadwerkelijk genoten inkomsten en rendementen belasten en geen belastingheffing over fictieve inkomsten meer.
Overig (klimaat en gezondheid)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Verlaging van de brandstofaccijnzen ▶ Schrappen vliegtax ▶ Geen vleestax 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Verlagen mrb emissievrije auto's ▶ Verlagen brandstofaccijnzen ▶ Verlagen energiebelasting ▶ Afschaffen vrijstellingen ▶ Invoeren circulaire plastic-heffing ▶ CO2-grensheffing (CBAM) waar mogelijk uitbreiden naar meer sectoren, om gelijk speelveld tussen Europese bedrijven en rest van wereld te creëren. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor transitie van industrie, energiesector, maritieme sector en luchtvaart is EU emissiehandelssysteem (ETS) beste systeem, waardoor uitstoot van CO2 een olopemde prijs krijgt. ▶ Plastic afval terugdringen. Daarbij ook effecten van plasticbelasting betrekken. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nieuw geïntroduceerde systeem 'CO2-belasting' (Carbon Border Adjustment Mechanism) bij import kritisch volgen en ingrijpen zodra blijkt dat in Nederland gevestigde producenten hiervan oneerlijke concurrentie ondervinden.

Mogelijke coalitie	GROEN LINKS PvdA	VVD	Nieuw Sociaal Contract	D66
Bedrijven				
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen	✓			✓
▶ Belastingdruk mkb verlagen				✗
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓	✓
▶ Innovatiebox behouden	✗		✓	✓
▶ Expatrieregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓	✓
▶ Belastingontwijking tegengaan	✓	✓	✓	✓
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken	✓	✓		✓
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen	✓			✓
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven	✗	✓	✓	✓
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen	✓			✗
Burgers (inkomen en vermogen)				
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓	✓
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren	✓			✓
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen	✓	✗	✗	✓
▶ Box 2 belastingdruk verhogen	✓			✓
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken	✓			✓
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement	✓	✓	✓	✓
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting	✓	✗		✓
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen	✓			✓
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓	✓
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen	✓	✓	✓	✓
Overig (klimaat en gezondheid)				
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen	✓		✓	✓
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✓	✓	✗	✓
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✓		✓	✓
▶ Btw op groente en fruit afschaffen				✓
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✓		✓	✓

■ GroenLinks-PvdA (25)
 ■ VVD (24)
 ■ NSC (20)
 ■ D66 (9)
 ■ Overig (72)

Waarschijnlijk

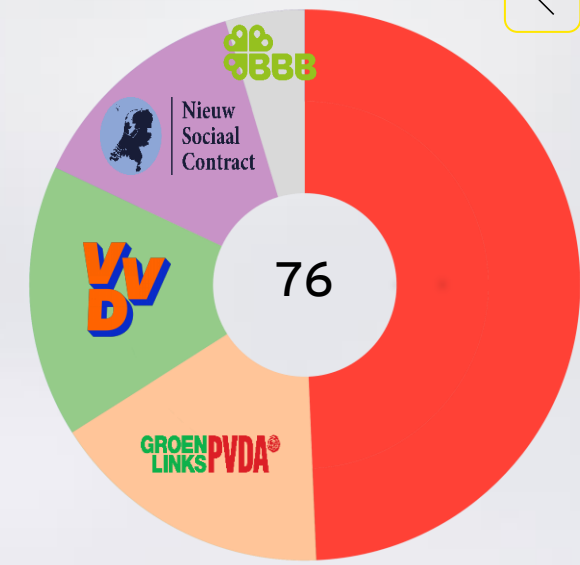

- Belastingontwijking tegengaan
- Verliesverrekening VPB beperken
- Tarief eerste schijf box 1 verlagen
- Box 3 op basis van werkelijk rendement
- Toeslagensysteem afbouwen, afschaffen
- Vervuiler moet meer belasting betalen
- Energiebelasting aanpassen
- Meer vliegbelasting opbrengsten
- Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren
- Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven
- Vorm van rekening rijden invoeren
- Box 2 belastingdruk verhogen
- Schenk- en erfbelasting verhogen
- Belastingdruk grote bedrijven verhogen
- Expatrieregeling (30%-regeling) beperken, afschaffen

Onwaarschijnlijk

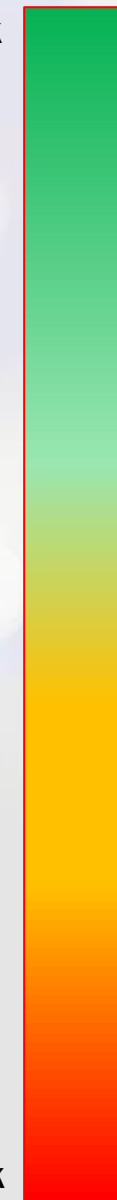
✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

Mogelijke coalitie	GROEN LINKS PvdA	VVD	Nieuw Sociaal Contract	BBB
Bedrijven				
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen	✓			✓
▶ Belastingdruk mkb verlagen				
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓	✓
▶ Innovatiebox behouden	✗		✓	✓
▶ Expatregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓	
▶ Belastingontwijking tegengaan	✓	✓	✓	
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken	✓	✓		
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen	✓			
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven	✗	✓	✓	✓
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen	✓			
Burgers (inkomen en vermogen)				
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓	
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren	✓			
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen	✓	✗	✗	
▶ Box 2 belastingdruk verhogen	✓			
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken	✓			
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement	✓	✓	✓	✓
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting	✓	✗		
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen	✓			
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓	
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen	✓	✓	✓	✓
Overig (klimaat en gezondheid)				
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen	✓		✓	
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✓	✓	✗	✗
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✓		✓	
▶ Btw op groente en fruit afschaffen				✓
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✓		✓	✗

■ GroenLinks-PvdA (25)
 ■ VVD (24)
 ■ NSC (20)
 ■ BBB (7)
 ■ Overig (74)

Waarschijnlijk

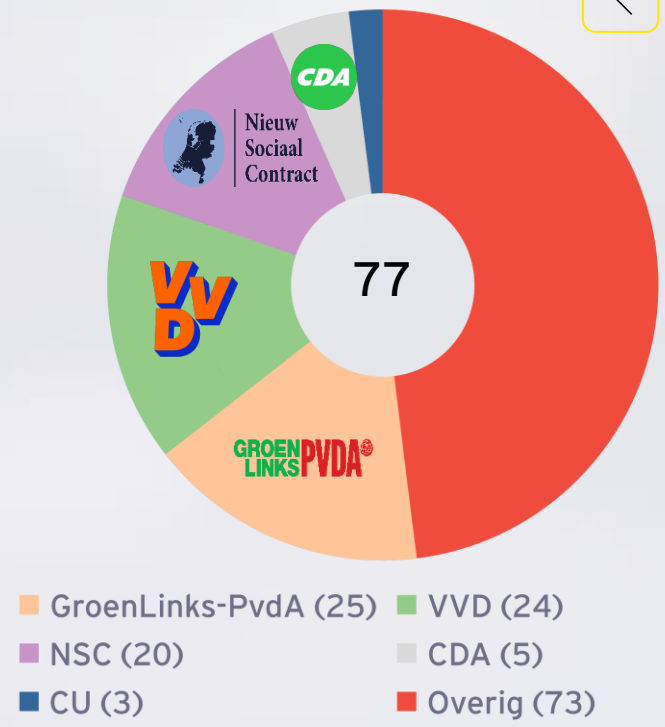

Onwaarschijnlijk

- Box 3 op basis van werkelijk rendement
- Toeslagensysteem afbouwen, afschaffen
- Energiebelasting aanpassen
- Belastingontwijking tegengaan
- Tarief eerste schijf box 1 verlagen
- Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven
- Vorm van rekening rijden invoeren
- Hypotheekrenteaftrek beperken, afschaffen

✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

Mogelijke coalitie	GROEN LINKS PvdA	VVD	Nieuw Sociaal Contract	CDA	ChristenUnie
Bedrijven					
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen	✓			✗	✓
▶ Belastingdruk mkb verlagen					✗
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓	✓	
▶ Innovatiebox behouden	✗		✓	✓	
▶ Expatregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓	✓	✓
▶ Belastingontwijking tegengaan	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen	✓				✓
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven	✗	✓	✓	✓	✓
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen	✓			✓	✓
Burgers (inkomen en vermogen)					
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren	✓			✓	✓
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen	✓	✗	✗	✓	✓
▶ Box 2 belastingdruk verhogen	✓			✗	✓
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken	✓			✓	✓
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting	✓	✗		✓	✓
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen	✓			✓	✓
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓		
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen	✓	✓	✓	✓	✓
Overig (klimaat en gezondheid)					
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen	✓		✓	✓	✓
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✓	✓	✗	✗	✓
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✓		✓	✓	✓
▶ Btw op groente en fruit afschaffen					✓
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✓		✓	✓	✓

Waarschijnlijk

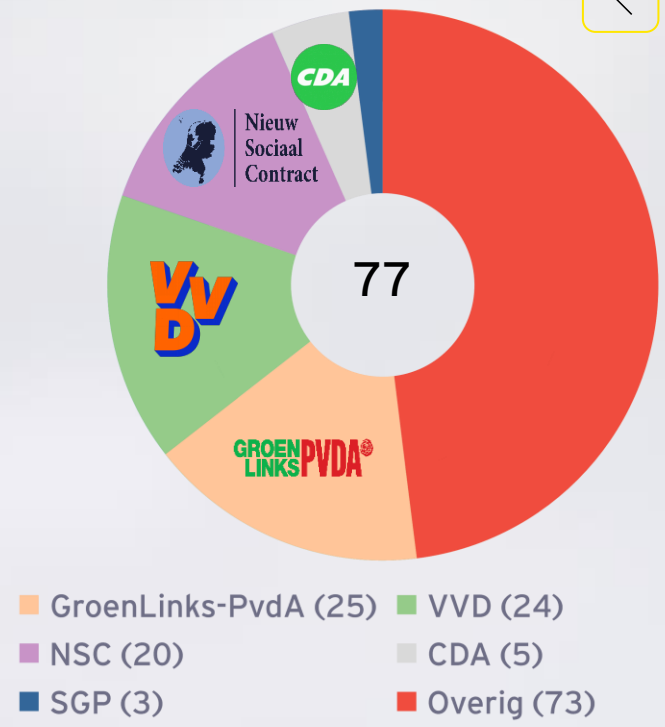
- Expatregeling (30%-regeling) beperken, afschaffen
- Belastingontwijking tegengaan
- Tarief eerste schijf box 1 verlagen
- Box 3 op basis van werkelijk rendement
- Toeslagensysteem afbouwen, afschaffen
- Vervuiler moet meer belasting betalen
- Energiebelasting aanpassen
- Meer vliegbelasting opbrengsten
- Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren
- Verliesverrekening VPB beperken
- Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven
- Meerdere schijven in box 1 invoeren
- Schenk- en erfbelasting verhogen
- Hypotheekrenteaftrek beperken, afschaffen

Onwaarschijnlijk

✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

Mogelijke coalitie	GROEN LINKS PvdA	VVD	Nieuw Sociaal Contract	CDA	SGP
Bedrijven					
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen	✓			✗	✓
▶ Belastingdruk mkb verlagen					✓
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓	✓	✓
▶ Innovatiebox behouden	✗		✓	✓	
▶ Expatregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓	✓	✓
▶ Belastingontwijking tegengaan	✓	✓	✓		✓
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken	✓	✓			
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen	✓				
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven	✗	✓	✓	✓	✓
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen	✓			✓	
Burgers (inkomen en vermogen)					
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren	✓			✓	
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen	✓	✗	✗		✓
▶ Box 2 belastingdruk verhogen	✓			✗	
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken	✓				
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting	✓	✗			
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen	✓			✓	
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓		
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen	✓	✓	✓	✓	✓
Overig (klimaat en gezondheid)					
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen	✓		✓	✓	✓
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✓	✓	✗	✗	✓
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✓		✓	✓	✓
▶ Btw op groente en fruit afschaffen					
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✓		✓	✓	✗

Waarschijnlijk

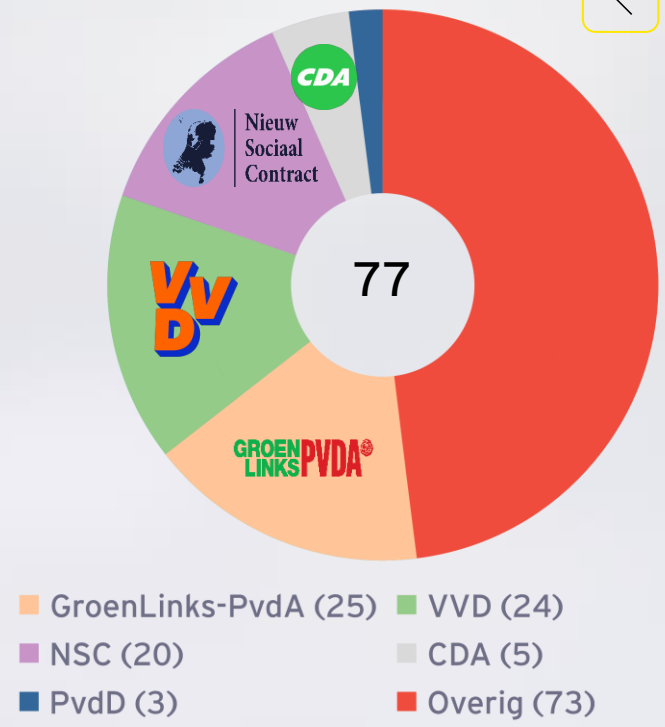

- Expatregeling (30%-regeling) beperken, afschaffen
- Belastingontwijking tegengaan
- Tarief eerste schijf box 1 verlagen
- Box 3 op basis van werkelijk rendement
- Toeslagensysteem afbouwen, afschaffen
- Vervuiler moet meer belasting betalen
- Energiebelasting aanpassen
- Meer vliegbelasting opbrengsten
- Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven
- Meerdere schijven in box 1 invoeren
- Hypotheekrenteaftrek beperken, afschaffen

Onwaarschijnlijk

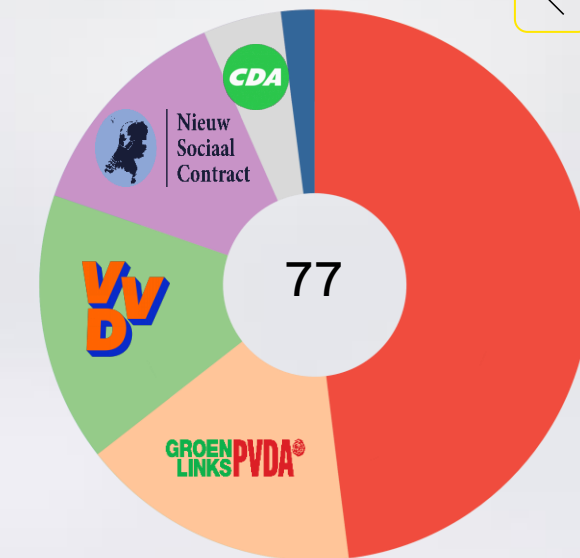
✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

Mogelijke coalitie	GROEN LINKS PvdA	VVD	Nieuw Sociaal Contract	CDA	Partij voor de Dieren
Bedrijven					
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen	✓			✗	✓
▶ Belastingdruk mkb verlagen					
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓	✓	
▶ Innovatiebox behouden	✗		✓	✓	
▶ Expatregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓	✓	✓
▶ Belastingontwijking tegengaan	✓	✓	✓		✓
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken	✓	✓			
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen	✓				
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven	✗	✓	✓	✓	✓
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen	✓			✓	
Burgers (inkomen en vermogen)					
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren	✓			✓	✓
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen	✓	✗	✗		✓
▶ Box 2 belastingdruk verhogen	✓			✗	
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken	✓				
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting	✓	✗			✓
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen	✓			✓	✓
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓		✓
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen	✓	✓	✓	✓	✓
Overig (klimaat en gezondheid)					
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen	✓		✓	✓	✓
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✓	✓	✗	✗	✓
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✓		✓	✓	✓
▶ Btw op groente en fruit afschaffen					✓
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✓		✓	✓	✓

✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

Mogelijke coalitie	GROEN LINKS PvdA	VVD	Nieuw Sociaal Contract	CDA	DENK
Bedrijven					
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen	✓			✗	✓
▶ Belastingdruk mkb verlagen					
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓	✓	
▶ Innovatiebox behouden	✗		✓		✗
▶ Expatregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓	✓	✓
▶ Belastingontwijking tegengaan	✓	✓	✓		✓
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken	✓	✓			
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen	✓				
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven	✗	✓	✓	✓	
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen	✓			✓	
Burgers (inkomen en vermogen)					
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren	✓			✓	✓
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen	✓	✗	✗		✓
▶ Box 2 belastingdruk verhogen	✓			✗	
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken	✓				
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement	✓	✓	✓	✓	
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting	✓	✗			
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen	✓			✓	
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓		✓
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen	✓	✓	✓	✓	
Overig (klimaat en gezondheid)					
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen	✓		✓	✓	✓
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✓	✓	✗	✗	✗
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✓		✓	✓	✗
▶ Btw op groente en fruit afschaffen					✓
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✓		✓	✓	✗

■ GroenLinks-PvdA (25)
 ■ VVD (24)
 ■ NSC (20)
 ■ CDA (5)
 ■ Denk (3)
 ■ Overig (73)

Waarschijnlijk

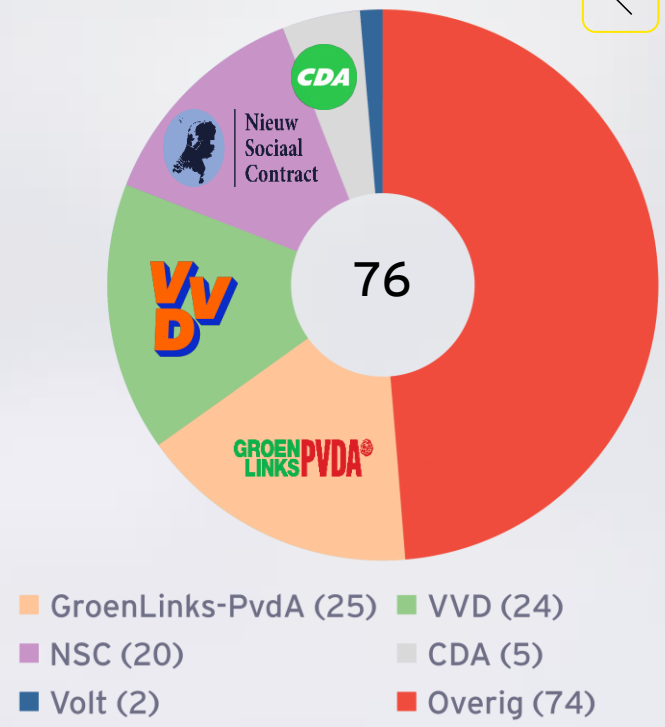
- Expatregeling (30%-regeling) beperken, afschaffen
- Belastingontwijking tegengaan
- Tarief eerste schijf box 1 verlagen
- Box 3 op basis van werkelijk rendement
- Toeslagensysteem afbouwen, afschaffen
- Vervuiler moet meer belasting betalen
- Energiebelasting aanpassen
- Meerdere schijven in box 1 invoeren

Onwaarschijnlijk

- Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven
- Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren
- Vorm van rekening rijden invoeren

✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

Mogelijke coalitie	GROEN LINKS PvdA	VVD	Nieuw Sociaal Contract	CDA	Volt
Bedrijven					
▶ Belastingdruk grote bedrijven verhogen	✓			✗	✓
▶ Belastingdruk mkb verlagen					✗
▶ Vestigingsklimaat fiscaal ondersteunen			✓	✓	
▶ Innovatiebox behouden	✗		✓	✓	
▶ Expatregeling (30%-regeling) beperken of afschaffen	✓		✓	✓	✓
▶ Belastingontwijking tegengaan	✓	✓	✓		✓
▶ Verliesverrekening vennootschapsbelasting beperken	✓	✓			
▶ Renteaftrekbeperking (earningsstripping) aanscherpen	✓				
▶ Bedrijfsopvolgingsregeling (aangepast) handhaven	✗	✓	✓	✓	✗
▶ Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen	✓			✓	✓
Burgers (inkomen en vermogen)					
▶ Tarief eerste schijf box 1 verlagen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Meerdere schijven box 1 invoeren	✓			✓	✓
▶ Hypotheekrenteaftrek beperken of afschaffen	✓	✗	✗		✓
▶ Box 2 belastingdruk verhogen	✓			✗	✓
▶ Box 2 maximum bedrag lenen eigen BV (verder) beperken	✓				✓
▶ Box 3 op basis van werkelijke rendement	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Box 3 heffing verhogen of invoering vermogensbelasting	✓	✗			✓
▶ Schenk- en erfbelasting verhogen	✓			✓	✓
▶ Koninklijke familie belasting betalen	✓		✓		✓
▶ Toeslagensysteem afbouwen of afschaffen	✓	✓	✓	✓	✓
Overig (klimaat en gezondheid)					
▶ Vervuiler moet meer belasting betalen	✓		✓	✓	✓
▶ Energiebelasting aanpassen	✓	✓	✓	✓	✓
▶ Vorm van rekening rijden invoeren	✓	✓	✗	✗	✓
▶ Meer vliegbelasting opbrengsten	✓		✓	✓	✓
▶ Btw op groente en fruit afschaffen					
▶ Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren	✓		✓	✓	✓

Waarschijnlijk

- Expatregeling (30%-regeling) beperken, afschaffen
- Belastingontwijking tegengaan
- Tarief eerste schijf box 1 verlagen
- Box 3 op basis van werkelijk rendement
- Toeslagensysteem afbouwen, afschaffen
- Vervuiler moet meer belasting betalen
- Energiebelasting aanpassen
- Meer vliegbelasting opbrengsten
- Suikertax en/of vlees (slacht)tax invoeren
- Ondernemingsfaciliteiten beperken of afschaffen
- Meerdere schijven in box 1 invoeren
- Schenk- en erfbelasting verhogen
- Vorm van rekening rijden invoeren
- Hypotheekrenteaftrek beperken, afschaffen

Onwaarschijnlijk

✓ ✗ Houdt in dat desbetreffende partij specifiek over dit onderwerp iets heeft opgemerkt in het verkiezingsprogramma of in de doorberekeningen van het CPB.

EY | Building a better working world

EY exists to build a better working world, helping to create long-term value for clients, people and society and build trust in the capital markets.

Enabled by data and technology, diverse EY teams in over 150 countries provide trust through assurance and help clients grow, transform and operate.

Working across assurance, consulting, law, strategy, tax and transactions, EY teams ask better questions to find new answers for the complex issues facing our world today.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity. Ernst & Young Global Limited, a UK company limited by guarantee, does not provide services to clients. Information about how EY collects and uses personal data and a description of the rights individuals have under data protection legislation are available via ey.com/privacy. EY member firms do not practice law where prohibited by local laws. For more information about our organization, please visit ey.com.

© 2023 EYGM Limited.
All Rights Reserved.

CRS_CP_17226486

ED None

This material has been prepared for general informational purposes only and is not intended to be relied upon as accounting, tax, legal or other professional advice. Please refer to your advisors for specific advice.

ey.com

